

Initiatiefadvies

**betreffende
het betaald educatief verlof**

18 mei 2017

Initiatiefadvies

Aanvraag behandeld door

Groep van de sherpa's (24 februari, 17 maart en 21 april 2017)

Uitgebreide Raad van Bestuur (3 mei 2017)

Advies uitgebracht door de Plenaire zitting op

18 mei 2017

Vooraf

Regelgeving

Het betaald educatief verlof kan omschreven worden als het individueel recht toegekend aan werknemers uit de privésector of contractuele personeelsleden van de autonome overheidsbedrijven om op eigen initiatief erkende opleidingen te volgen en om daartoe op het werk afwezig te zijn met behoud van hun normaal (begrensd) loon.

De regelgeving op het betaald educatief verlof¹ die na de Zesde Staatshervorming² – met uitzondering van de regels behorend tot het arbeidsrecht, de sociale zekerheid, het sociaal overleg en het loonbeleid – werd overgedragen aan het Brussels gewest onderscheidt twee soorten van erkende opleidingen die een recht openen op betaald educatief verlof: de algemene opleidingen³ en de beroepsopleidingen⁴.

De opleidingen die uitdrukkelijk worden vermeld in de regelgeving op het betaald educatief verlof genieten ofwel van een automatische erkenning, ofwel – in het geval van de sectorale opleidingen – kan enkel het bevoegde paritaire comité zich uitspreken over de erkenning. De Commissie betaald educatief verlof (hierna de Commissie BEV) – opgericht binnen de Raad – is uitsluitend bevoegd voor de erkenning van de algemene en beroepsopleidingen die niet behoren tot degene die uitdrukkelijk zijn opgesomd in de regelgeving.

Het aantal uren betaald educatief verlof dat door de werknemers kan worden opgenomen is vastgelegd voor de verschillende soorten van opleidingen. Elke opleiding moet minstens 32 lesuren per jaar bevatten. Voor beroepsopleidingen geldt een maximum van 100 uren (eveneens voor het volgen in hetzelfde jaar van zowel een beroeps- als algemene opleiding), terwijl voor algemene opleidingen en taalopleidingen maximaal 80 uren kunnen worden opgenomen. Indien de opleiding daarenboven betrekking heeft op een knelpuntberoep, het behalen van een diploma secundair onderwijs of een opleiding basiseducatie, kan het aantal uren op 180 worden gebracht.⁵

¹ T.w. de afdeling 6 van de herstellwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen; het uitvoeringsbesluit van 23 juli 1985; het KB van 1 september 2006 tot wijziging van sommige bepalingen inzake toekenning van betaald educatief verlof in uitvoering van artikel 111, §7, van de herstellwet van 22 januari 1985, houdende sociale bepalingen; het KB van 27 augustus 1993 tot wijziging van de lijst van opleidingen die in aanmerking komen voor het betaald educatief verlof.

² De bevoegdheidsoverdracht vond plaats op 1 juli 2014. Het Brussels gewest oefent de bevoegdheid uit vanaf 1 april 2015.

³ Te weten (i) de opleidingen georganiseerd door een vakbondsorganisatie; (ii) de opleidingen georganiseerd door een jeugd- en volwassenenorganisatie en door vormingsinstellingen opgericht of erkend door een vakbondsorganisatie; (iii) de als dusdanig door de Commissie BEV erkende algemene opleidingen.

⁴ Te weten (i) het volwassenenonderwijs; (ii) het deeltijds kunstonderwijs; (iii) de opleidingen in het hoger onderwijs die leiden naar de graad van bachelor of master en die 's avonds of tijdens het weekend worden georganiseerd; (iv) de voortdurende vorming in de middenstand; (v) de opleidingen in de landbouwsector; (vi) de opleidingen die voorbereiden op de uitoefening van een knelpuntberoep; (vii) de middenjury; (viii) de examens georganiseerd door de gefedereerde overheden in het kader van een systeem van certificering van verworven competenties; (ix) de opleidingen tot mentor die in aanmerking komen voor de doelgroepvermindering voor mentors; (x) de sectorale opleidingen erkend bij een beslissing van het bevoegde paritaire comité; (xi) de als dusdanig door de Commissie BEV erkende beroepsopleidingen.

⁵ Art. 111 van de herstellwet van 22 januari 1985. Voor een volledig overzicht van het toegelaten aantal lesuren per opleidingscategorie: http://werk-economie-emploi.brussels/nl_BE/betaald-educatief-verlof-duur.

Voor de toekenning van het betaald educatief verlof wordt voorzien in een specifiek aanvraag- en planningsmechanisme.

Tijdens de opname van het betaald educatief verlof verzekert de werkgever verder de betaling van het normaal loon van de werknemer dat begrensd wordt tot een bepaald bedrag (voor het opleidingsjaar 2015/16 vastgelegd op 2.760 euro). De werkgever kan na afloop van de opleiding een aanvraag indienen bij het Bestuur Economie en Werkgelegenheid (BEW) tot terugbetaling van een gedeelte van de loonkost van de werknemer (vanaf opleidingsjaar 2014/15: forfaitair uurtarief van 21,30 euro).

De Raad van State verwees voor de precieze afbakening van de gewestelijke bevoegdheid op het betaald educatief verlof naar de voorbereidende werkzaamheden bij de bijzondere wet van 6 januari 2014. Daarin wordt bepaald dat de gewesten ter zake over de bevoegdheid beschikken met uitzondering van de arbeidsrechtelijke aspecten en de regels inzake sociaal overleg.⁶

Uit het voorgaande leidt de **Raad** af dat het gewest volledig bevoegd is om te bepalen welke opleidingen in aanmerking komen voor een tegemoetkoming onder het betaald educatief verlof en om de verschillende modaliteiten vast te leggen. Bijgevolg kan de reflectie over en de evaluatie van het dispositief op het betaald educatief verlof betrekking hebben op alle aspecten, met uitzondering van het arbeidsrecht en het sociaal overleg. De **Raad** acht zich het bevoegde orgaan voor het monitoren en evalueren van het betaald educatief verlof in zijn globaliteit. Desgevallend zal de **Raad** hierover adviezen verstrekken aan de Brusselse regering.

---

⁶ Adv. RvS. 57.190/1 bij het voorontwerp van ordonnantie houdende de eerste maatregelen ter uitvoering en toepassing van de Zesde Staatshervorming met betrekking tot de advies- en bemiddelingsorganen inzake werkgelegenheid. Het advies preciseert: *“Ze zijn dus zowel bevoegd voor de regelgeving, voor de controle – en inspectie -, voor de erkenningen van verloven, het bepalen van de opleidingen die in aanmerking genomen worden voor het educatief verlof en het aantal uren (met inbegrip van het aantal uren voor beroepsopleidingen voor sectoren die tekorten op de arbeidsmarkt ondervinden), als voor de toelagen, zoals vandaag geregeld door de artikelen 108 tot 144 van de herstellwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen en de uitvoeringsbesluiten, met name: (i) het KB van 1 september 2006; (ii) het KB van 23 augustus 1985; (iii) het KB van 27 augustus 1993.”*

Advies

1. Algemene beschouwingen

1.1 Grondslag: Verdrag nr. 140 van de Internationale Arbeidsorganisatie

De **Raad** wenst te benadrukken dat de filosofie achter de geldende regelgeving op het betaald educatief verlof hoofdzakelijk haar oorsprong vindt in de standaarden die door de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) werden vastgelegd in het Verdrag nr. 140.

Met het oog op de permanente vorming van de werknemers wordt aan de Lidstaten die het Verdrag bekrachtigden de verplichting opgelegd om een beleid te voeren waarbij werknemers die buiten hun gewoon werk vrijwillig een welbepaalde opleiding willen volgen, hiervoor een beroep kunnen doen op betaald educatief verlof.

De opleidingen die daarbij door het verdrag worden beoogd, beperken zich niet tot deze van professionele aard maar kunnen tegemoetkomen aan doelstellingen van sociale, economische, technologische en culturele aard. Het verdrag richt zich op het verwerven van nieuwe professionele, sociale of culturele competenties die beantwoorden aan een steeds veranderende maatschappij en/of arbeidsmarkt waarmee de werknemers geconfronteerd worden.

Het artikel 2 van het verdrag bepaalt dat het betaald educatief verlof moet worden toegekend voor: *“a) opleiding op alle niveaus; b) algemene en sociale vorming alsmede ontwikkeling van de burgerschapszin; c) vorming met betrekking tot vakbondsactiviteiten.”*

Overeenkomstig artikel 3 van het verdrag moet het gevoerde beleid bijdragen aan: *“a) verwerving, verbetering en aanpassing van vakbekwaamheden alsmede bevordering van werkgelegenheid en veiligstelling van de arbeidsplaats in het licht van de wetenschappelijke en technische ontwikkelingen en van de economische en structurele veranderingen; b) deskundige en actieve deelname van werknemers en hun vertegenwoordigers aan het leven binnen de onderneming en de gemeenschap; c) de ontwikkeling van de werknemers op menselijk, sociaal en cultureel gebied; d) in het algemeen de bevordering van een passende permanente vorming en opleiding waardoor de werknemers worden geholpen zich aan te passen aan de eisen des tijds.”*

Het verdrag nr. 140 voorziet eveneens uitdrukkelijk in een regelmatige en passende financiering door de lidstaten.

De IAO legt de verantwoordelijkheid voor de uitwerking en de toepassing van het beleid niet enkel bij de Regeringen van de lidstaten maar eveneens bij de werknemers- en werkgeversorganisaties en de opleidings- en vormingsinstellingen.

De **Raad** herbevestigt zijn steun aan het opleidingsrecht dat wordt bekrachtigd door het verdrag nr. 140 van de IAO, evenals aan het huidige sociaal compromis over het BEV. De beroeps- en algemene opleiding van werknemers is een voorziening die deze laatsten in de mogelijkheid stelt om zich op gepaste wijze te wapenen wat betreft de constante evolutie van de maatschappij en de parameters van de arbeidsmarkt, en om aldus in te gaan op de bezorgdheden van de Brusselse sociale partners inzake sociale zekerheid van de werknemers in het kader van hun job.

De **Raad** is van mening dat de Commissie BEV bij de beoordeling van de erkenningsaanvragen de door het IAO-verdrag nr. 140 beoogde doelstellingen – het verwerven van competenties van professionele, sociale of culturele aard – als leidraad moet hanteren. In de mate dat een opleiding aan meerdere doelstellingen

beantwoordt, komt zij des te meer in aanmerking voor een tegemoetkoming. De **Raad** is van mening dat opleidingen die kunnen gekwalificeerd worden als ‘hobbyopleidingen’ en die verder geen toegevoegde waarde bieden in de ontwikkeling van de werknemer, buiten het toepassingsgebied vallen van het IAO-verdrag nr. 140. In die zin bevat het KB van 27 augustus 1993 reeds een limitatieve lijst van opleidingen die niet in aanmerking komen voor het betaald educatief verlof⁷. De **Raad** behoudt zich de mogelijkheid voor om – in aanvulling op de bevoegdheid ter zake van de Commissie BEV – in de toekomst adviezen te formuleren over de aanpassing van de lijst met expliciet uitgesloten opleidingen.

De **Raad** dringt aan op de noodzaak om elk denkproces, dat aan het systeem van het BEV wordt gewijd, aan te gaan vanuit het oogpunt van de institutionele spreiding tussen de federale Staat en de gewesten. Een verschil tussen de beslissingen van verschillende entiteiten mag in geen geval leiden tot rechts- en/of financiële onzekerheid voor de verschillende actoren die bij het betaald educatief verlof zijn betrokken (werkgever, werknemer en erkend opleidingsverstrekker).

Wat betreft de erkenning van opleidingen, herinnert de **Raad** eraan dat het merendeel van de opleidingen zijn erkend buiten de gewestelijke erkenningscommissie (paritair comité, onderwijs, syndicale opleidingen, opleidingen middenstand, enz.). Wanneer de commissie zich moet uitspreken over de erkenning van opleidingen die in geen enkel ander kader zijn erkend, dat moet zij haar beslissing bijgevolg nemen met eerbied voor het voormelde.

1.2 Opdrachten Raad – Commissie BEV

De **Raad** vraagt om de bestaande architectuur in de regelgeving op het betaald educatief verlof te consolideren.

Ondanks de bevoegdheid van de Commissie BEV om – uit eigen beweging of op verzoek van de minister bevoegd voor Tewerkstelling – adviezen uit te brengen in verband met vraagstukken van het betaald educatief verlof, acht de **Raad** zich als sociaaleconomisch adviesorgaan van de Regering bevoegd om zich uit te spreken over de gewenste aanpassingen aan de regelgeving op het betaald educatief verlof en de oriëntaties die hij hieraan wenst te geven.

Zonder afbreuk te doen aan de bestaande bevoegdheid van de Commissie BEV⁸ om zich bij advies uit te spreken over de aanpassing van de lijst met automatische erkende algemene en beroepsopleidingen – met inbegrip van het vaststellen van de uitgesloten opleidingen in het kader van het onderwijs in de plastische kunsten met beperkt leerplan en het onderwijs voor sociale promotie – en over de vaststelling van de bijzondere uitvoeringsregels voor bepaalde opleidingen en de bepaling van het minimumaantal rechtgevendende uren van die opleidingen, behoudt de **Raad** zich het recht voor om zelf adviezen uit te brengen, met name over strategische thema’s of over de maatregelen die moeten worden genomen bij een vastgestelde begrotingsoverschrijding.

---

⁷ KB van 27 augustus 1993 tot wijziging van de lijst van de opleidingen die in aanmerking komen voor betaald educatief verlof, *B.S.* 9 augustus 1993. Het gaat om bepaalde opleidingen die gegeven worden (i) in het kader van het onderwijs in de plastische kunsten met beperkt leerplan; (ii) in het kader van de sociale promotie; (iii) in het kader van de middenstand.

⁸ Art. 109, §3 van de Herstelwet van 22 januari 1985.

De **Raad** meent dat de eerste opdracht van de Commissie BEV in werkelijkheid bestaat in de beoordeling van de aanvraagdossiers – geval per geval – op hun opportuniteit en dit in het licht van de uitgewerkte oriëntaties en erkenningscriteria. De toegepaste erkenningscriteria moeten daarbij evenwel niet bindend maar van indicatieve aard zijn.

Op budgettair vlak staat de Commissie BEV in voor de halfjaarlijkse opvolging en verwittigt zij bij een mogelijke overschrijding de minister van Tewerkstelling. Het is echter de Raad die zich bij dringend advies moet uitspreken over de initiatieven die wenselijk worden genomen.

2. Enkele bijzondere beschouwingen

2.1 Kwaliteit van de opleiding

Het komt toe aan de Raad om over de voorziening van het betaald educatief verlof te waken. Het is daarentegen de taak van de Commissie BEV om zich uit te spreken over het programma van de opleidingen waarvoor een erkenning wordt aangevraagd, is de **Raad** van oordeel dat de Commissie in de uitvoering van deze opdracht ook de kwaliteit van de opleiding dient te beoordelen. De Commissie kan een erkenning van een opleiding of de hernieuwing ervan weigeren indien er zich een probleem voordoet in de kwaliteit van de opleiding.

De **Raad** is van oordeel dat een kwaliteitsbeoordeling van de opleidingen en de opleidingsverstrekkers zich opdringt om te voorkomen dat ondermaatse opleidingen een recht zouden openen op een overheidstussenkomst in de loonkost. Een deugdelijk budgettair beleid noodzaakt een analyse van de kwaliteit van de opleiding en bijgevolg ook van de opleidingsverstrekkers. Het zijn de opleidingsorganismen die de kwaliteit van de opleidingen moeten kunnen aantonen aan de Commissie BEV.

Na afloop van de opleiding moet het opleidingsorganisme een evaluatieverslag opmaken dat een synthese bevat van de evaluatie door de cursisten van, enerzijds, de opleidingsverstrekkers en, anderzijds, de opleiding zelf. Deze evaluatie gebeurt op basis van enquêtes afgenomen bij de cursisten. De **Raad** is van oordeel dat de Commissie BEV de kwaliteit van de opleiding en de opleidingsverstrekkers ook op basis van andere informatie moet kunnen beoordelen.

Daarbij vraagt de **Raad** wel aandacht voor kleinere opleidingsorganismen die omwille van de bijkomende administratieve lasten op moeilijkheden kunnen stuiten om de kwaliteit van de opleiding aan te tonen aan de Commissie BEV. Het aanleveren van informatie die de kwaliteit van de opleiding onderbouwt mag niet in het nadeel zijn van deze kleinere opleidingsstructuren.

De **Raad** dringt erop aan dat het bestuur in de mogelijkheid zou verkeren om zich terdege van de opdracht van de kwaliteitscontrole te kwijten, op verzoek van de Commissie.

2.2. Budgettaire aspecten

Naast haar opdracht van erkenning, schorsing of intrekking van algemene en beroepsopleidingen, dient de Commissie BEV ook een halfjaarlijkse opvolging te organiseren van de ontwikkeling van de budgettaire situatie van de regeling betaald educatief verlof en dit in aanwezigheid van de inspecteur van Financiën. Bij een overschrijding van het budget of een dreiging hiervan, stelt de Commissie de minister bevoegd voor Tewerkstelling hiervan onmiddellijk in kennis, die hierover een dringend advies inwint bij de Raad.

Tot op heden werd de Commissie BEV nog niet geconfronteerd met een mogelijke overschrijding van het vastgelegde budget betaald educatief verlof.

De **Raad** wenst de rolverdeling zoals vastgelegd in de regelgeving te benadrukken. Indien het vastgelegde budget voor het betaald educatief verlof dreigt te worden overschreden, acht hij zich het bevoegde orgaan om de minister van Tewerkstelling te adviseren over de te nemen maatregelen. De erkenningscriteria van de Commissie BEV moeten niet worden gewijzigd in het licht van een budgettaire overschrijding.

2.3. Nieuwe opleidingsvormen

De **Raad** stelt vast dat het huidig regelgevend kader betaald educatief verlof een fysieke aanwezigheid vereist van de cursist in het opleidingslokaal. Nieuwe opleidingsvormen die bijvoorbeeld via e-learning worden aangeboden, kunnen op dit ogenblik geen recht openen op een tussenkomst in het betaald educatief verlof. Nochtans kan afstandsonderwijs drempelverlagend werken en de werknemer zo in staat stellen om zijn privéleven beter te organiseren. De **Raad** vraagt aan de Regering om te onderzoeken of het regelgevend kader kan worden aangepast aan deze nieuwe opleidingsvormen.

2.4. Quorum

De Commissie BEV kan maar overgaan tot een erkenning, schorsing of intrekking van erkenning van een professionele opleiding⁹ bij dubbele meerderheid en voor zover de helft (4 van de 7 leden) van de leden van elke groep aanwezig is.

De **Raad** acht het voldoende dat binnen elke groep een vertegenwoordiger van elke subgeleding aanwezig is om geldig te kunnen beslissen en vraagt derhalve om het quorum voor de professionele opleidingen binnen elke groep terug te brengen tot 3 leden.

2.5. Monitoring

De **Raad** acht een goede monitoring van het systeem op het betaald educatief verlof onontbeerlijk en pleit er in die zin voor om de gewestelijke administratie de noodzakelijke middelen te verschaffen op het vlak van personeel en ICT om haar opdrachten naar behoren te kunnen vervullen.

De **Raad** stelt vast dat het evaluatieverslag – dat de opleidingsorganismen jaarlijks na afloop van de opleiding moeten overmaken aan de Commissie BEV – reeds gegevens opvraagt over het scholingsniveau van de cursisten BEV. De werkgever is er ook reeds toe gehouden om bij de aanvraag van de terugbetaling een individuele steekkaart per werknemer in te vullen met gegevens over het geslacht van de werknemer, de leeftijd, het statuut (arbeider/bediende), het tewerkstellingsregime (voltijds/deeltijds), de tewerkstelling met een vast of variabel uurrooster en het feit of er zich een interregionale mobiliteit heeft voorgedaan tijdens het opleidingsjaar. In het geval de werknemer een opleiding volgt die leidt naar een eerste getuigschrift of diploma hoger secundair onderwijs, moet de werknemer ten slotte ook een attest van hoogste getuigschrift of diploma indienen bij zijn werkgever.

De **Raad** vraagt om deze reeds beschikbare gegevens over het profiel van de werknemers die beroep doen op het betaald educatief verlof, op structurele wijze door de administratie te laten verzamelen in het kader van de opvolging van het systeem van het betaald educatief verlof.

---

⁹ Voor de algemene opleidingen geldt er geen aanwezigheidsquorum.

Bovendien vraagt de **Raad** om eveneens de gegevens over het toepasselijk paritair comité en de postcode van de woonplaats van de werknemers¹⁰ door de werkgever te laten overmaken op het moment van de aanvraag tot terugbetaling.

De **Raad** wenst jaarlijks een rapport te ontvangen van zowel de Commissie BEV, van het gewestelijk bestuur BEW en van de bevoegde paritaire comités met een overzicht van hun respectievelijke werkzaamheden. Ook op het vlak van de automatisch erkende opleidingen wil de **Raad** jaarlijks worden ingelicht over de stand van zaken. De voormelde werkingsrapporten moeten hem in de mogelijkheid stellen het systeem op het betaald educatief verlof in zijn globaliteit te kunnen overschouwen en evalueren. Desgevallend kan de **Raad** aanbevelingen formuleren tot wijziging van de regelgeving.

Teneinde over een volledig overzicht te kunnen beschikken van het bestaand aanbod aan erkende opleidingen - zowel automatisch erkende opleidingen, door de bevoegde paritaire comités goedgekeurde als door de Commissie BEV erkende opleidingen – vraagt de **Raad** om deze informatie te publiceren op de website van het BEW. Op die manier kan aan de werknemers ook de mogelijkheid worden geboden om op een overzichtelijke wijze een opleiding te kiezen die bijdraagt aan hun verdere persoonlijke en/of professionele ontwikkeling, of hun kansen op de arbeidsmarkt.

*
*   *

---

¹⁰ In het kader van de regelgeving op het gemengd beheer van de arbeidsmarkt zijn de particuliere bureaus voor arbeidsbemiddeling ertoe gehouden om gelijkaardige gegevens te verstrekken in hun jaarverslag (hoofdstuk V uitvoeringsbesluit van 12 juli 2012).